Lietas arhīva Nr. CA-0198-23/10
ECLI:LV:ZAT:2023:1103.C73362922.14.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē 2023.gada 3.novembrī

Zemgales apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Svetlana Maršāne
tiesnese Inese Skudra un tiesnese Inese Belicka
ar tiesas sēdes sekretāri Inesi Boži,
piedaloties apelācijas sūdzības iesniedzējam atbildētājam /pers. A/, atbildētāja pārstāvei /pers. B/, prasītāja /pers. C/ pārstāvim /pers. D/,
izskatīja atklātā apelācijas instances tiesas sēdē Microsoft Teams platformā civillietu /pers. C/ prasībā pret /pers. A/ par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu sakarā ar atbildētāja /pers. A/ apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas 2023.gada 13.janvāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2022.gada 12.janvārī /pers. C/ cēlis Zemgales rajona tiesā prasību pret /pers. A/ par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu, kurā saskaņā ar Civillikuma 1., 1401., 1402., 1403., 1404., 1415., 1592.pantu lūdz tiesu atzīt pilnībā par spēkā neesošu 2012.gada 29.maijā starp /pers. C/ un /pers. A/ noslēgto vienošanos (par iepriekšējo sadarbību 2010/2011 gadā un turpmāku sadarbību un savstarpējiem norēķiniem 2012.gadā) no tās noslēgšanas brīža, piedzīt no atbildētāja prasītāja labā tiesas izdevumus.

Prasība pamatota ar šādiem apstākļiem.

[1.1] 2012.gada 29.maijā starp /pers. C/ un /pers. A/ tika noslēgta rakstveida vienošanās (par iepriekšējo sadarbību 2010/2011 gadā un turpmāku sadarbību un savstarpējiem norēķiniem 2012.gadā), kurā vispārīgā veidā tika atrunāti savstarpējās sadarbības principi kopīgas uzņēmējdarbības attīstīšanai /vieta/ (turpmāk tekstā arī Vienošanās).

[1.2] Atbildētājs, uzskatot, ka prasītājam ir no vienošanās izrietošas neizpildītas maksājuma saistības pret atbildētāju, bija vērsies tiesā ar prasību par parāda piedziņu. Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 12.marta spriedumu lietā Nr.C68260519 (turpmāk arī Spriedums) nospriests apmierināt daļēji atbildētāja celto prasību un piedzīt no prasītāja par labu atbildētājam parāda pamatsummu 9000 EUR, likumiskos (nokavējuma) procentus 3780 EUR un izdevumus par advokāta palīdzību 1391,50 EUR, kopā – 14 171,50 EUR. Spriedums stājies likumīgā spēkā 2021.gada 6.aprīlī.

Līdz ar to konstatējams, ka jau ir noticis prasītāja tiesību aizskārums un šajā sakarā prasītājs ceļ prasību savu interešu aizsardzībai.

[1.3] Prasītājs uzskata, ka pušu starpā noslēgtā Vienošanās ir spēkā neesoša no tās noslēgšanas brīža un tās spēkā esība ir apstrīdama, ceļot patstāvīgu prasību tiesā.

Vienošanās atzīšanai par spēkā neesošu ir konstatējami divi patstāvīgi pamati, proti Vienošanās ir noslēgta pretēji likumam (Civillikuma 1415.pants) un Vienošanās kā tiesiska darījuma priekšmets ir saistīta ar pretlikumīgu darbību veikšanu un pretlikumīgu mērķu sasniegšanu (Civillikuma 1592.pants). Lai arī prasības pamati ir patstāvīgi, tomēr tie viens otru neizslēdz, bet papildina un lietā ir konstatējami vienlaicīgi.

[1.4] Saskaņā ar Vienošanos puses ir centušās radīt savstarpējās sadarbības noteikumus un pamatprincipus, taču savā būtībā Vienošanās noteiktais darījuma priekšmets un mērķis ir vērsts uz likuma apiešanu, un no atbildētāja puses noslēgta, pārkāpjot likumā tieši noteikto aizliegumu. Tādējādi šāds darījums atbilstoši Civillikuma 1415. un 1592.pantam nevar radīt tiesiskas sekas nevienai no pusēm un šāds darījums ir absolūti spēkā neesošs no tā noslēgšanas brīža.

Vienošanās ir noslēgta laikā, kad atbildētājam tika īstenots fiziskās personas maksātnespējas process un šāda darījuma slēgšana bez maksātnespējas procesa administratora atļaujas bija aizliegta saskaņā ar Maksātnespējas likumu. Turklāt atbildētājs kopīgas sadarbības laikā ar prasītāju guva būtisku materiālu labumu – ienākumus no kopīgi piederošās komercsabiedrības /vieta/, taču ziņas par šādu gūto ienākumu esību tika apzināti slēptas no tiesas ieceltā maksātnespējas procesa administratora, kreditoriem un tiesas, kura izskatīja atbildētāja maksātnespējas lietu.

No Vienošanās satura un no Spriedumā konstatētajiem apstākļiem redzams, ka prasītājs un atbildētājs jau 2010.gadā uzsāka savstarpēju sadarbību kopīgas uzņēmējdarbības attīstīšanai /vieta/. Taču, ievērojot apstākli, ka sadarbības uzsākšanas brīdī 2010.gadā un arī uz Vienošanās noslēgšanas brīdi atbildētājam bija pasludināts fiziskās personas maksātnespējas process, atbildētājs vēlējās slēpt ziņas par sadarbību ar prasītāju un gūto mantisko labumu no šīs sadarbības, kā arī kopumā slēpt ziņas no saviem kreditoriem par savu ienākumu patieso apmēru.

[1.5] Ar Ogres rajona tiesas 2009.gada 15.oktobra spriedumu lietā Nr.C24122109 tika pasludināts atbildētāja fiziskās personas maksātnespējas process.

Atbildētājam līdz ar maksātnespējas procesa pasludināšanu bija pienākums ievērot Maksātnespējas likumā 160.pantā noteiktos rīcības ierobežojumus. Atbildētājs kā parādnieks bez administratora rakstveida piekrišanas nebija tiesīgs slēgt tādus darījumus, kuru apmērs pārsniedz vienu minimālo mēnešalgu, kā arī slēgt tādus darījumus, kas nav saistīti ar maksātnespējas procesa mērķa sasniegšanu un nav paredzēti kreditoru prasījumu apmierināšanas plānā.

Ievērojot minēto, secināms, ka atbildētājs Vienošanos ar prasītāju noslēdzis, pārkāpjot Maksātnespējas likuma 160.pantā noteikto aizliegumu.

Atbildētājs, noslēdzot Vienošanos un gūstot no šīs sadarbības būtisku mantisku labumu, ir apzināti slēpis ziņas no saviem kreditoriem, maksātnespējas procesa administratora un tiesas par sadarbību ar prasītāju, gūtajiem ienākumiem un savu patieso mantisko stāvokli. Tādējādi atbildētāja rīcība vērtējama kā negodprātīga, pretēja likumam un labiem tikumiem.

Vienošanās kā darījuma priekšmets ir pretējs Civillikuma 1592.pantam un šāds darījums nevar radīt tiesiskas sekas.

Vienošanās saturs un tajā ietvertā pušu griba ir iztulkojama sistēmiski un savstarpējā kopsakarībā, ņemot vērā, ka Vienošanās noslēgšana un prasītāja rīcība kopumā bija vērsta uz vienota subjektīvā mērķa – likuma apiešanu un likumam neatbilstošu tiesisko seku – sasniegšanu. Judikatūrā atzīts,

ka prettiesiski nodibinātas saistības nevar radīt paliekošas tiesiskas sekas.

Līdz ar to atzīstams, ka noslēgtā Vienošanās ir vērsta uz likuma apiešanu un atklātu likuma pārkāpšanu, un līdz ar to saskaņā ar Civillikuma 1415. un 1592.pantu ir spēkā neesoša no tās noslēgšanas brīža. Prasītājs uzskata, ka norādīto apstākļu kopums ir pietiekams Vienošanās atzīšanai par spēkā neesošu (lietas 1.sējums, 3.-10.lapa).

[2] Atbildētājs/pers. A/ iesniedza rakstveida paskaidrojumus par /pers. C/ celto prasību, norādot, ka prasību neatzīst paskaidrojumos izklāstīto argumentu dēļ (lietas 3.sējums, 20.-24.lapa).

[3] Ar Zemgales rajona tiesas 2023.gada 13.janvāra spriedumu /pers. C/ prasība apmierināta, nospriests atzīt pilnībā par spēkā neesošu 2012.gada 29.maijā starp /pers. C/ un /pers. A/ noslēgto vienošanos (par iepriekšējo sadarbību 2010/2011 gadā un turpmāku sadarbību un savstarpējiem norēķiniem 2012.gadā) no tās noslēgšanas brīža. No /pers. A/ par labu /pers. C/ piedzīti tiesas izdevumi 75,37 EUR.

Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[3.1] Prasītājs lūdz atzīt pilnībā par spēkā neesošu 2012.gada 29.maijā starp /pers. C/ un /pers. A/ noslēgto Vienošanos par iepriekšējo sadarbību 2010/2011 gadā un turpmāku sadarbību un savstarpējiem norēķiniem 2012. gadā (turpmāk arī Vienošanās) no tās noslēgšanas brīža.

[3.2] Vienošanās slēgta starp /pers. C/, /pers. A/ un /Nosaukums/, kuras vārdā to parakstījis /pers. A/. Tajā paredzēti sadarbības pamatprincipi, uzņēmuma vērtība 2010., 2011.gadā, prognozētā 2012.gada sezonas beigās, vienošanās sadarbībai 2012.gadam, norēķinu veids un apmērs, ja puses vēlas izbeigt sadarbību, kā arī citi 8 vienošanās punkti (lietas 1.sējums, 53.-54.lapa).

[3.3] No Vienošanās izrietošu pušu strīdu jau risinājusi Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa ar 2020.gada 12.marta spriedumu lietā Nr.C68260519, kas ir stājies likumīgā spēkā 2021.gada 6.aprīlī, daļēji apmierinot /pers. A/ prasību pret /pers. C/. Ar minēto spriedumu nospriests piedzīt no /pers. C/ par labu /pers. A/ pamatparādu 9000 EUR, nokavējuma procentus 3780 EUR un izdevumus par advokāta palīdzību 1391,50 EUR, kopā 14 171,50 EUR; /pers. A/ noteiktas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no /pers. C/ likumiskos 6 (sešus) procentus gadā no neatmaksātās parāda pamatsummas; noraidīta prasība daļā par 8200 EUR piedziņu no /pers. C/ par SIA/Nosaukums/ saistībām pret /pers. A/; noraidīta prasība daļā par 22 700 EUR piedziņu no /pers. C/ par pusi biznesa vērtības samaksas veikšanu /pers. A/ (lietas 1.sējums, 22.-31.lapa).

Minētajā spriedumā tiesa jau vērtējusi Vienošanās spēkā esību atbilstoši Civillikuma 1415.pantam un Maksātnespējas likuma 134.panta otrās daļas 2.punktam (parādnieks zaudē tiesības rīkoties ar savu mantu un šīs tiesības pāriet administratoram) un, konstatējot minēto tiesību normu pārkāpumus Vienošanās iekļautajās /pers. A/ atsevišķās darbībās, daļēji noraidījusi prasību. Savukārt no Vienošanās izrietošu /pers. A/ prasījumu par 9000 EUR piedziņu no /pers. C/ apmierinājusi.

[3.4] Prasība pamatota ar Civillikuma 1., 1415. un 1592. pantu.

Tiesu praksē ir atzīts, ka Civillikuma 1415.pants ir sistēmiski tulkojams ar Civillikuma 1.pantā nostiprināto principu, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības.

Lai arī Civillikuma 1415.pants ir iekļauts likuma sadaļā par darījuma priekšmetu, patiesībā tas regulē jautājumus par darījuma mērķi un motīvu (causa), kas ir pats par sevi atsevišķs un patstāvīgs darījuma elements, kas izvērtējams atsevišķi no darījuma priekšmeta. Civillikuma 1415.pants kopā arī Civillikuma 1592.pantu veido patstāvīgu institūtu *(sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojums „Par Civillikuma 1415.panta piemērošanu", 2008., 36.lpp.).*

[3.5] Kā faktisko pamatojumu prasībai /pers. C/ cita starpā norādījis to, ka /pers. A/ Vienošanos slēdzis sava maksātnespējas procesa laikā, nesaņemot maksātnespējas procesa administratora piekrišanu, tādējādi pārkāpjot Maksātnespējas likuma 160.pantā noteikto ierobežojumu, kā arī, nenorādot to mantas pārdošanas un kreditoru prasījumu apmierināšanas plānā (turpmāk arī Plāns) un slēpjot savus ienākumus.

[3.6] Lietā nav strīda, ka Vienošanās slēgta laikā, kad atbildētājam bija aktīvs maksātnespējas process.

Ar Ogres rajona tiesas 2009.gada 15.oktobra spriedumu lietā Nr.C24122109 pasludināts atbildētāja /pers. A/ fiziskās personas maksātnespējas process, tas izbeigts ar Ogres rajona tiesas 2014.gada 4.decembra lēmumu (lietas 3.sējums, 14.-17.lapa).

[3.7] Lietā ir strīds, vai /pers. A/ Vienošanos varēja slēgt bez administratora piekrišanas, to nenorādot savā mantas pārdošanas un kreditoru prasījumu apmierināšanas plānā (turpmāk arī Plāns) un slēpjot savus ienākumus.

[3.7.1] 2007.gada 1.novembra Maksātnespējas likuma, kurš bija piemērojams /pers. A/ maksātnespējas procesā (turpmāk arī Maksātnespējas likums) 160.panta pirmajā daļā noteikts, ka maksātnespējas procesa laikā fiziskajai personai bez administratora piekrišanas ir aizliegts atsavināt, ieķīlāt, dāvināt vai kādā citā veidā apgrūtināt savu mantu. Izņēmums ir fiziskās personas mantas sastāvā ietilpstošas atsevišķas lietas, kuru vērtība nepārsniedz vienu minimālo mēnešalgu. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka fiziskajai personai maksātnespējas procesa laikā ir aizliegts veikt darbības vai slēgt darījumus, kas var pasliktināt tās mantisko stāvokli vai kaitēt kreditoru interesēm.

Lietā nav strīda, ka Vienošanās, t.sk. tajā iekļautā informācija, nav iekļauta Plānā. To pierāda arī /pers. A/ maksātnespējas lietas materiāli (lietas 1.sējums, 86.lapa-3.sējums, 17.lapa).

Tāpat lietā nav strīda, ka administratora piekrišana Vienošanās slēgšanai netika saņemta. To apliecināja arī atbildētāja pārstāve tiesas sēdē.

/pers. A/ maksātnespējas procesa administrators J.Mellups 2014.gada 24.februāra izziņā Nr./numurs/ apliecinājis, ka /pers. A/ ir informējis administratoru par /vieta/ tiesā celto prasību (lietas 3.sējums, 28.-58.lapa). Taču minētā izziņa nepierāda, ka /pers. A/ būtu saņēmis administratora piekrišanu Vienošanās slēgšanai.

[3.7.2] No Vienošanās teksta redzams, ka /pers. A/ faktiski pieder 50 % kapitāldaļas uzņēmumā /Nosaukums/, kā arī viņš uzņēmumam aizdod 10 000 EUR. Sadarbības izbeigšanas gadījumā /pers. C/ paliek parādā /pers. A/ 9000 EUR, /Nosaukums/ paliek parādā /pers. A/ 8200 EUR, kā arī /pers. A/ pienākas, aptuveni, 22 700 EUR, kā puse no biznesa vērtības. Vienošanās 5. punktā paredzēts, ka uz /vieta/ brauc strādāt abi, naudu iekasē abi – vienu reizi /pers. A/, otru –/pers. C/, bet visa nauda tiek nodota /pers. A/ saistību dzēšanai saskaņā ar Vienošanos, proti, t.sk. /pers. C/ saistību pret /pers. A/ dzēšanai.

Tā kā lietā nav pierādījumu, ka /pers. A/ ar /pers. C/ kopīgajā biznesā ieguldīja savas sievas naudas līdzekļus, kā arī gramatiski tulkojot Vienošanās tekstu – /pers. A/ aizdod 10 000 EUR –, tiesa secina, ka /pers. A/ aizdeva savus naudas līdzekļus 10 000 EUR apmērā.

Līdz ar to saskaņā ar Maksātnespējas likuma 160.panta pirmo daļu /pers. A/ Vienošanās slēgšanai bija jāsaņem administratora piekrišana.

Tā kā pušu sadarbība beidzās 2012.gada jūlijā – augustā, minētajā laikā /pers. A/ radās prasījuma tiesības pret /pers. C/, proti, /pers. C/ faktiski ieguva debitora statusu /pers. A/ maksātnespējas procesā.

[3.7.3] Atsaucoties uz Maksātnespējas likuma 155.panta (Fiziskās personas mantas pārdošanas un kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns) pirmo daļu, norādīts, ka /pers. A/ bija pienākums savā Plānā norādīt no Vienošanās izrietošu informāciju par to, ka viņam faktiski pieder 50 % kapitāldaļas uzņēmumā /Nosaukums/, viņš uzņēmumam aizdod 10 000 EUR, viņam ir prasījuma tiesības pret /pers. C/, kā arī informāciju par paredzamajiem ikmēneša ienākumiem.

[3.8] Tā kā minēto informāciju /pers. A/ savā Plānā nenorādīja, kā arī nesaņēma administratora piekrišanu minētās Vienošanās slēgšanai, tiesa

atzina, ka /pers. A/ neievēroja Maksātnespējas likuma 155.panta pirmās daļas 2. un 5.punktā un 160.panta pirmajā daļā noteiktās prasības.

Tiesa secināja, ka atbildētājs, noslēdzot Vienošanos un gūstot no šīs sadarbības būtisku mantisku labumu, ir apzināti slēpis ziņas no saviem kreditoriem, maksātnespējas procesa administratora un tiesas par sadarbību ar prasītāju, gūtajiem ienākumiem un savu patieso mantisko stāvokli, tādējādi viņš nav bijis godprātīgs.

Ņemot vērā norādīto, tiesa atzina, ka atbildētāja rīcība vērtējama kā negodprātīga, pretēja likumam un labiem tikumiem.

[3.9] Vienošanās saturs un noteikumi.

[3.9.1] No Vienošanās teksta izriet, ka tajā tika atrunāts atbildētāja kā patiesā labuma guvēja statuss, t.sk., viņa kā dalībnieka īpašumtiesības kapitālsabiedrībā /Nosaukums/, paredzot, ka 2012.gada sezonas sākumā uzņēmuma kapitāldaļas 50 % apmērā tiek pārrakstītas /pers. A/ vai viņa norādītajai trešajai personai (Vienošanās 1.punkts), kas tiesas ieskatā, tika darīts tikai un vienīgi ar mērķi slēpt šīs ziņas no atbildētāja kreditoriem, maksātnespējas procesa administratora un tiesas;

katrs līdzējs – vienu reizi prasītājs, bet otru reizi – atbildētājs, izņem skaidras naudas līdzekļus no /vieta/ reģistrētās kapitālsabiedrības kases, par to neveicot jebkādu nodokļu nomaksu un šos ienākumus nedeklarējot (Vienošanās 5.punkts);

puses jau sākotnēji prognozēja uzņēmuma ienākumu nodokļa uzrēķinu un puses apņēmās izvairīties no šī nodokļa nomaksas (Vienošanās 7.punkts); visi Vienošanās ietvertie aprēķini un savstarpējo norēķinu pienākumi ir balstīti uz izvairīšanos no nodokļu nomaksas un citu pretlikumīgu darbību veikšanu.

[3.9.2] Vērtējot minētos Vienošanās noteikumus, tiesa atzina, ka tie atbilst neatļautai un nepieklājīgai darbībai, kuras mērķis ir pretējs likumiem, un tie vērsti uz to, lai apietu likumu, t.sk. /pers. A/ – Maksātnespējas likumu.

[3.10] Ņemot vērā norādīto, atsaucoties uz judikatūru, tostarp Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 29.oktobra spriedumā lietā Nr.SKC-171/2014 paustajām atziņām, un juridisko literatūru, tiesa atzina, ka Vienošanās noteikumi atbilstoši Civillikuma 1415.pantam nevar būt par tiesiska darījuma priekšmetu; tādi nav spēkā. Vienošanās kā darījuma priekšmets ir pretējs Civillikuma 1592.pantam, un šāds darījums nevar radīt tiesiskas sekas.

[3.11] Tiesas ieskatā nav pieļaujama situācija, kad atbildētājs gūst jebkādu labumu no darījuma, kas ir noslēgts pretēji likumam un apejot likumā noteikto aizliegumu, kā rezultātā nepamatoti tiek aizskartas trešo personu (kreditoru) likumīgās un pamatotās intereses.

Šāda atbildētāja rīcība ir nesavienojama ar Maksātnespējas likumā noteiktajiem principiem un maksātnespējas procesa mērķi, un ir pretēja Civillikuma 1.pantā nostiprinātajam labas ticības principam.

[3.12] Iepriekš norādīto apsvērumu dēļ, tiesa atzina, ka prasība ir pamatota un apmierināma, atzīstot Vienošanos pilnībā par spēkā neesošu.

[3.13] Tiesa atzina atbildētāja paskaidrojumos ietvertos argumentus par nepamatotiem, norādot turpmāk minēto.

[3.13.1] Nepamatoti atbildētāja paskaidrojumi par to, ka Vienošanos var apstrīdēt administrators vai kreditori, bet ne prasītājs.

Atsaucoties uz Civilprocesa likuma 1.panta pirmo daļu, norādīts, ka ņemot vērā, ka Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa ar 2020.gada 12.marta spriedumu lietā Nr.C68260519 daļēji apmierinājusi /pers. A/ prasību pret /pers. C/ un nospriedusi piedzīt no /pers. C/ par labu /pers. A/ no Vienošanās izrietošu naudas summu 14 171,50 EUR, ir pamats uzskatīt, ka ar Vienošanos ir aizskartas /pers. C/ tiesības, līdz ar to viņam ir tiesības celt prasību.

[3.13.2] Atsaucoties uz Maksātnespējas likuma 160.panta pirmo daļu, norādīts, ka nav pamatoti atbildētāja paskaidrojumi par to, ka atbildētājam nebija jāsaņem administratora atļauja Vienošanās slēgšanai.

[3.14] Tiesa atzina, ka, apmierinot prasību pilnībā, saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no atbildētāja prasītāja labā piedzenami prasītāja samaksātie tiesas izdevumi – valsts nodeva 70 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,37 EUR, kopā – 75,37 EUR (lietas 3.sējums, 107.-111.lapa).

[4] Atbildētājs/pers. A/ iesniedza apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas 2023.gada 13.janvāra spriedumu, pārsūdzot to pilnā apjomā, lūdzot Zemgales apgabaltiesu izskatīt lietu pēc būtības un prasību noraidīt.

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[4.1] Pirmās instances tiesa kļūdaini un vispusīgi izvērtējusi Vienošanās noteikumus un noslēgšanas apstākļus, kā arī nav ņēmusi vērā atbildētāja sniegtos paskaidrojumus un iesniegtos pierādījumus to savstarpējā kopsakarā, kā rezultātā prasītāja prasība tika nepamatoti apmierināta.

[4.2] Pirms Vienošanās noslēgšanas, atbildētāja maksātnespējas procesa laikā, uzņēmums, kurā atbildētājs bija nodarbināts un guva ienākumus, bija nonācis finansiālās grūtībās, un atbildētājs, apzinoties, ka viņam atbilstoši Maksātnespējas likumam ir pienākums gūt ienākumus atbilstoši savām iespējām, lai pēc iespējas lielākā apmērā apmierinātu savu kreditoru prasījumus, bija uzsācis aktīvi meklēt jaunus ienākumu avotus.

Atbildētājs bija informējis maksātnespējas procesa administratoru par sadarbību ar prasītāju un viņu uzņēmējdarbību /vieta/ ar mērķi gūt papildus ienākumus, kā arī vēlāk – par Vienošanās noslēgšanas faktu.

Pirms Vienošanās noslēgšanas pušu sadarbība norisinājās uz mutvārdu vienošanās pamata, un prasītājs bija apsolījis atbildētājam zināmus ienākumus no kopīgās uzņēmējdarbības. Taču līdz un arī pēc Vienošanās noslēgšanas nekāda veida mantisku labumu atbildētājs no pušu sadarbības neguva, un prasītājs savus apsolījumus sistemātiski nepildīja. Vienošanās tika noslēgta tieši ar mērķi izteikt pušu mutvārdu vienošanos rakstveidā un piešķirt pušu sadarbībai un iespējamām nākotnes saistībām lielāku noteiktību.

Atbildētāja ieskatā tiesa nepamatoti ir izdarījusi secinājumu, ka atbildētājs aizdeva prasītājam savus naudas līdzekļus 10 000 EUR apmērā. Aizdevuma līgums ir reāllīgums, kas uzskatāms par noslēgtu ar naudas izsniegšanas brīdi. Aizdevuma izsniegšanas faktu apliecina tikai attiecīgā kārtībā noformēts dokuments: bankas pārskaitījums, parādzīme u.tml. Lietā nav iesniegts neviens šāds pierādījums, lai tiesa izdarītu šādu secinājumu. Vienošanās minētais vārds „aizdod" neapliecina naudas izsniegšanu – saņemšanu.

Atbildētājs informēja maksātnespējas procesa administratoru, ka Vienošanās minētais aizdevums kā ieguldījums uzņēmējdarbībā tiek finansēts no citas personas (atbildētāja dzīvesbiedres – /pers. E/) naudas līdzekļiem, līdz ar to maksātnespējas procesa administrators neizteica iebildumus pret Vienošanās slēgšanu, jo Vienošanās nebija paredzēta atbildētāja mantas ieguldīšanā, un finansējumu projektam nodrošināja cita persona. Turklāt Vienošanās slēgšanas mērķis bija iespējamā jauna ienākumu avota izveidošana, lai atbildētājs varētu gūt ienākumus lielākā apmērā un nodrošināties pret esošā ienākumu avota iespējamu zaudēšanu.

Lietā nav iesniegts neviens pierādījums tam, kādus ienākumus atbildētājs ir guvis Vienošanās izpildes rezultātā. Faktiski nekādus ienākumus no sadarbības ar prasītāju atbildētājs neguva, lai gan veica dažādus prasītāja uzdevumus, pretī saņemot tikai tukšus solījumus. Minēto apliecina arī tas, ka atbildētājs bija spiests celt /vieta/ tiesā prasību pret prasītājam piederošo uzņēmumu - /Nosaukums/ par nesaņemto darba samaksu. Prasība tika noraidīta.

Ievērojot iepriekš minēto, atbildētāja ieskatā tiesa nepamatoti secinājusi, ka atbildētājs, slēdzot Vienošanos un gūstot no šīs sadarbības būtisku mantisku labumu, ir apzināti slēpis ziņas no saviem kreditoriem, maksātnespējas administratora un tiesas par sadarbību ar prasītāju, gūtajiem ienākumiem un savu patieso mantisko stāvokli, tādējādi viņš nav bijis godprātīgs.

Atbildētājs nekādus ienākumus nav guvis, tātad nav slēpis nekādu informāciju nedz no saviem kreditoriem, nedz no tiesas. Tiesa savus secinājumus nav izdarījusi no attiecīgiem pierādījumiem, līdz ar to spriedums nav likumīgi pamatots.

[4.3] Attiecībā uz Vienošanās tekstā paredzēto sabiedrības kapitāldaļu sadalījumu norādīts, ka atbildētājs līdz sadarbības pārtraukšanas brīdim tā arī nekļuva par sabiedrības kapitāldaļu īpašnieku, tas ir, 50 % no visām sabiedrības /Nosaukums/ kapitāla daļām viņa īpašumā nekad nenonāca, jo prasītājs šo Vienošanās daļu neizpildīja un kapitāldaļu pārreģistrāciju neveica. Arī šajā gadījumā tiesa ir nepamatoti atzinusi, ka /pers. A/ pieder 50 % kapitāldaļas uzņēmumā /Nosaukums/. Ne jau Vienošanās teksts apliecina kapitāldaļu piederību, bet gan ieraksti /vieta/ Komercreģistrā. Konkrētajā gadījumā tāds pierādījums lietā neatrodas, kā arī prasītājs vienmēr ir norādījis, ka uzņēmuma visas 100 % kapitāldaļas piederēja tikai viņam.

Apstāklis, ka Vienošanās tekstā paredzēta sabiedrības kapitāldaļu (50 %) alternatīva reģistrēšana uz citas atbildētāja norādītās personas vārda, nenorāda uz atbildētāja negodprātīgu rīcību, jo, kā jau tika norādīts iepriekš, finansējumu uzņēmējdarbības īstenošanai nodrošināja /pers. E/, kura pēc ieguldījuma veikšanas varētu iegūt līdzdalības tiesības sabiedrībā. Turklāt šis bija prasītāja piedāvātais formulējums.

No iepriekš norādītā izriet secinājums, ka atbildētājs par sabiedrības dalībnieku tā arī nekad nekļuva, līdz ar to arī nepastāvēja pamats sabiedrības kapitāla daļu norādīšanai atbildētāja mantas pārdošanas un kreditoru prasījumu apmierināšanas plānā, citiem vārdiem, nenotika nedz administratora, nedz kreditoru, nedz tiesas maldināšana, vai kāda cita nosodāma atbildētāja rīcība.

[4.4] Pēc sadarbības ar prasītāju izbeigšanās 2012.gadā, ņemot vērā apstākli, ka atbildētājs par pušu kopīgajā uzņēmējdarbībā ieguldīto darbu nebija saņēmis nekādu atlīdzību, atbildētājs bija vērsies /vieta/ darba strīda komisijā un pēc tam arī /vieta/ tiesā ar prasību par darba samaksas piedziņu. Par šo apstākli tika informēts maksātnespējas procesa administrators. Kā redzams no šīs civillietas materiālos esošajiem pierādījumiem, prasītājs bija iesniedzis Vienošanos /vieta/ tiesā kā pierādījumu tam, ka pušu starpā nepastāvēja darba tiesiskās attiecības, bet gan citas no Vienošanās izrietošās tiesiskās attiecības. Pamatojoties uz šo apstākli, /vieta/ tiesa atbildētāja prasību noraidīja.

[4.5] Atbildētājs bija konsultējies ar savu maksātnespējas procesa administratoru, lai noskaidrotu iespējamos risinājumus Vienošanās izpildei tiesas ceļā. Atbildētājs bija informējis Administratoru par to, ka viņa juridiskās palīdzības sniedzēji bija informējuši atbildētāju, ka tiesas ceļa Vienošanās daļa par naudas līdzekļu piedzinu var būt grūti izpildāma un nelietderīga, un atbilstošāks risinājums būtu vēršanās /vieta/ darba strīdu komisija par darba samaksas piedzinu, un administrators par šādu risinājumu neizteica iebildumus.

Tikai 2018.gadā atbildētājs nolēma vērsties tiesā, cerot atgūt kaut daļu no naudas līdzekļiem, kas viņam pienākas par pušu sadarbībā ieguldīto darbu, kā arī atgūt atbildētāja dzīvesbiedres ieguldītos naudas līdzekļus.

Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 12.marta spriedumu lietā Nr.C68260519 atbildētāja prasība pret prasītāju tika apmierināta daļēji, taču prasītājs nolēma izvairīties no saistību izpildes arī prasības apmierinātajā daļā, vispirms vēršoties pie atbildētāja ar piedāvājumu atteikties no prasījumiem, kas izriet no spēkā esošā tiesas sprieduma lietā Nr.C68260519 un, izvirzot ultimātu atbildētājam par to, ka gadījumā, ja viņam netiks atlaists parāds, kas izriet no spēkā stājušās tiesas sprieduma, viņš cels prasību tiesā, tajā skaita, apstrīdot atbildētāja maksātnespējas procesa likumību, ko prasītājs arī vēlāk ir izdarījis.

Prasītāja rīcība un šīs civillietas ietvaros izteiktie argumenti acīmredzot norāda uz viņa nodomu izvairīties no saistību izpildes saskaņā ar spēkā stājušos tiesas spriedumu. Šo prasītāja nodomu apstiprina tas, ka viņš pats bija iesniedzis apstrīdēto Vienošanos /vieta/ tiesā kā tiesisko pamatu pušu sadarbībai, kas ir redzams lietas materiālos esošajā /vieta/ tiesas spriedumā. Turklāt arī lietā Nr.C68260519 prasītājs nebija izteicis argumentus par Vienošanās spēkā esamību vai iesniedzis tiesā pretprasības pieteikumu. Tikai pēc tam, kad spriedums lietā Nr.C68260519 stājās likumīgā spēkā un prasītājam bija jāveic tā izpilde, prasītājs nolēma vērsties tiesā, lai izvairītos no saistību izpildes, apgalvojot, ka Vienošanās ir spēkā neesoša.

[4.6] Atsaucoties uz Civilprocesa likuma 97.panta pirmo daļu un judikatūrā paustajām atziņām, norādīts, ka pirmās instances tiesa ne vien ir kļūdaini un nepilnīgi nodibinājusi lietas faktiskos apstākļus, bet arī pārkāpusi procesuālo tiesību normu, kas ir novedis pie lietas nepareizas izspriešanas. Tas izpaudās kā lietā esošo pierādījumu nepilnīga un sadrumstalota vērtēšana, kuras rezultātā uz lietas apstākļiem tika nepamatoti attiecināts Civillikuma 1415. un 1592.pants. Tajā skaitā pirmās instances tiesa ir izteikusi vairākus nepamatotus un pilnīgi nepārbaudītus apgalvojumus par atbildētāja nodomu slēdzot Vienošanos, izvairīties no nodokļu nomaksas un veikt citas pretlikumīgas darbības.

Vienošanās spēkā esamība ir atkarīga no tā, vai līdzējiem ir bijis mērķis apiet likumu (Civillikuma 1415.pants), jo vienošanās noslēgšanu par naudas līdzekļu samaksu sadarbības izbeigšanās gadījumā kā tādu likums neaizliedz. Vienošanās noslēgšana, kā arī atbildētāja veiktās darbības bija vērstas tikai uz peļņas gūšanu, kas nav aizliegts ar likumu un fiziskās personas maksātnespējas procesā ir parādnieka pienākums.

Savā maksātnespējas procesa ietvaros atbildētājs bija sniedzis maksātnespējas procesa administratoram informāciju par Vienošanās noslēgšanas apstākļiem, kā arī pirms un pēc tās noslēgšanas veiktajām darbībām, konsultējies pirms lēmumu pieņemšanas un saskaņojis savas darbības. Atbildētāja rīcība bija vērsta ne vien uz peļņas gūšanu, bet arī uz pēc iespējas taisnīgāka maksātnespējas procesa risinājuma īstenošanu, maksimāli apmierinot kreditoru prasījumus, un tikai prasītāja negodprātīgas rīcības un izbeigušās sadarbības dēļ šo ieceri neizdevās īstenot.

Tiesa spriedumu ir balstījusi uz pieņēmumiem un varbūtībām, nevis uz objektīvi noskaidrotiem un pierādītiem apstākļiem un faktiem. Kā jau iepriekš atbildētājs norādīja, lietā nav pierādīts un konstatēts nedz kādu būtisku mantisku labumu atbildētājs ir guvis, nedz kā šie neesošie līdzekļi būtu iespaidojuši viņa informācijas sniegšanas pienākumu pret administratoru un kreditoriem.

Attiecībā uz faktu noskaidrošanu par atbildētāja administratora informēšanu un par /pers. E/ aizdotajiem naudas līdzekļiem, tiesai bija jāizskaidro atbildētājam, ka lietā trūkst attiecīgi pierādījumi, kas apstiprinātu atbildētāja norādītos apstākļus.

Neizskaidrojot minēto, tiesa pati nepārliecinājās par paskaidrojumos pausto informāciju un tādējādi izdarīja kļūdainus secinājumus un taisīja nepamatotu un nelikumīgu spriedumu.

[4.7] Pirmās instances tiesa atzinusi Vienošanos par spēkā neesošu, pamatojoties tikai un vienīgi uz nepamatotiem pieņēmumiem un minējumiem, kurus neapstiprina civillietas materiālos esošie pierādījumi, kā arī uz Vienošanās noteikumu gramatisku (turklāt kļūdainu) iztulkošanu atrauti no pārējiem lietas materiālos esošajiem pierādījumiem.

Pirmās instances tiesa nav pareizi piemērojusi un iztulkojusi vairākas materiālo un procesuālo tiesību normas, kas novedis pie netaisnīga un nepamatota sprieduma pieņemšanas, spriedums nevar tikt uzskatīts par likumīgu un pamatotu Civilprocesa likuma 189.panta trešās daļas izpratnē (lietas 3.sējums, 116.-121.lapa).

[5] Prasītājs/pers. C/ iesniedza rakstveida paskaidrojumus par atbildētāja apelācijas sūdzību, norādot, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota un noraidāma, Zemgales rajona tiesas 2023.gada 13.janvāra spriedums ir likumīgs un pamatots.

Paskaidrojumos norādīti šādi argumenti.

[5.1] Lietā starp pusēm nepastāv strīds par to, ka prasītājs un atbildētājs jau 2010.gadā uzsāka savstarpēju sadarbību kopīgas uzņēmējdarbības attīstīšanai /vieta/, kas bija saistīta ar velokartu iznomāšanu, un šīs sadarbības atsevišķi noteikumi tika ietverti 2012.gada 29.maijā starp pusēm noslēgtās Vienošanās tekstā. Tāpat nepastāv strīds par to, ka sadarbība tika uzsākta laikā, kad atbildētājam tika piemērots fiziskās personas maksātnespējas process, kas tika pasludināts ar Ogres rajona tiesas 2009.gada 15.oktobra spriedumu lietā Nr.C24122109.

[5.2] Kā pamatoti atzina pirmās instances tiesa, tad atbildētājs bez administratora rakstveida piekrišanas nebija tiesīgs slēgt tādus darījumus, kuru

apmērs pārsniedz vienu minimālo mēnešalgu, kā arī slēgt tādus darījums, kas nav saistīti ar maksātnespējas procesa mērķa sasniegšanu un nav paredzēti kreditoru prasījumu apmierināšanas plānā.

Lai arī apelācijas sūdzībā atbildētājs apgalvo, ka par minētās Vienošanās noslēgšanu bija informējis savu maksātnespējas procesa administratoru, kurš esot akceptējis darījuma attiecību nodibināšanu ar prasītāju, taču šie atbildētāja apgalvojumi nav pamatoti ar pierādījumiem. Ziņas par Vienošanās noslēgšanu un pušu starpā pastāvošo darījuma attiecību ietvaros gūtajiem ienākumiem nav ietvertas nevienā maksātnespējas procesa dokumentā.

Atbildētāja izteiktie iebildumi, ka viņš nav pārkāpis Maksātnespējas likumā noteiktos ierobežojumus un aizliegumus un ir saņēmis administratora piekrišanu darījuma attiecību nodibināšanai ar prasītāju, nav pierādīti Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Prasītājam uz sadarbības uzsākšanas un secīgi Vienošanās noslēgšanas dienu bija zināms, ka atbildētājam tiek piemērots fiziskās personas maksātnespējas process un ka šāda vienošanās ir pretēja Maksātnespējas likuma regulējumam. Tomēr, ņemot vērā tā brīža draudzīgās attiecības, abas puses, apzinoties savas rīcības neatbilstību Maksātnespējas likumam un šādas rīcības iespējamās negatīvās juridiskās sekas, parakstīja Vienošanos, par kuras esamību pašsaprotamu iemeslu dēļ puses apņēmās neinformēt trešās personas.

[5.3] Par sadarbības ietvaros gūto mantisko labumu.

Atbildētājs savā apelācijas sūdzībā apgalvo, ka nekādu mantisku labumu no sadarbības ar prasītāju un Vienošanās noslēgšanas nav guvis. Šāds atbildētāja apgalvojums neatbilst patiesībai un nonāk pretrunā ar lietā esošajiem pierādījumiem un to saturošajām ziņām.

Vienošanās 2.lapā ietvertais 5.punkts nosaka, ka uz /vieta/ braucam strādāt abi, naudu iekasējam abi. Vienu reizi /pers. A/, otru /pers. C/, bet visa nauda tiek nodota /pers. A/ saistību dzēšanai saskaņā ar šo vienošanos. Kā paskaidrojis pats atbildētājs šīs tiesvedības ietvaros un par ko strīds starp pusēm lietā nepastāv, tad atbildētājs vairāku gadu garumā sadarbības ietvaros ar prasītāju ir braucis uz /vieta/. Šo braucienu laikā, ievērojot Vienošanās 5.noteikumus, atbildētājs regulāri izņēma skaidras naudas līdzekļus no /Nosaukums/ kases, kas atradās attiecīgajos velokartu nomas punktos. Šo naudas līdzekļu izņemšanu un gūto mantisko labumu pastāvošās sadarbības ietvaros pierāda ne tikai Vienošanās ietvertie aprēķini, bet cita starpā apliecina arī laika periodā no 2019.gada 7.septembra līdz 2019.gada 17.septembrim starp prasītāju un atbildētāja pilnvaroto pārstāvi /pers. B/ notikusī elektroniskā pasta sarakste, no kuras izriet, ka atbildētāja rīcībā atrodas no savstarpējās sadarbības iegūtie naudas līdzekļi vismaz 11 000 EUR apmērā.

Sadarbība starp pusēm tika izbeigta mantiska rakstura konflikta dēļ, kurš radās sakarā ar to, ka atbildētājs patvaļīgi no /Nosaukums/ kases izņēma vairāk naudas līdzekļus, nekā viņam pienācās saskaņā ar Vienošanās noteikumiem, kā arī tādēļ, ka atbildētājs sniedza prasītājam apzināti nepatiesas ziņas par /Nosaukums/ gūtajiem ieņēmumiem no velokartu nomas, atbildētājam paturot starpību starp faktiskajiem nomas ieņēmumiem un prasītājam uzrādīto ieņēmumu apmēru. Šie gūtie ienākumi netika uzrādīti nevienā atbildētāja maksātnespējas procesa dokumentā, tostarp, kreditoru prasījumu apmierināšanas plānā.

Vienošanās 1.lapā tiek norādīts, ka atbildētājam pieder 50 % /Nosaukums/ kapitāldaļas. Saskaņā ar Vienošanās 2.lapā ietverto 1.punktu 2012.gada sezonas sākumā tiek pārrakstītas 50 % /Nosaukums/ kapitāldaļas uz /pers. A/ vai viņa norādīto trešo personu. No minētā izriet, ka atbildētājam maksātnespējas procesa piemērošanas laikā piederēja kapitāldaļas /vieta/ reģistrētā kapitālsabiedrībā, bet ziņas par šo kapitāldaļu piederība ar prasītāja palīdzību un pēc atbildētāja ierosinājuma tika slēptas no trešajām personām. Šo ziņu slēpšanas faktu un nodomu apliecina arī tas, ka atbildētājs prasību pret prasītāju par Vienošanās izpildi bija cēlis laikā jau pēc sava maksātnespējas procesa izbeigšanas, kad bija dzēstas viņa parādsaistības pret kreditoriem. Tam apstāklim, ka kapitāldaļas formāli tika reģistrētas publiskā reģistrā uz prasītāja vārda, šajā gadījumā nav juridiskas nozīmes, jo prasītājs, reģistrējot kapitāldaļas uz sevi, rīkojās atbildētāja interesēs un uzdevumā atbilstoši Vienošanās noteiktajam.

No Vienošanās abām pusēm izriet dažādi savstarpēji prasījumi vienam pret otru. Tāpat būtiski ņemt vērā, ka šīs prasījuma tiesības radās laikā, kad atbildētājam tika piemērots fiziskās personas maksātnespējas process. Neskatoties uz minēto, atbildētājs ziņas par jebkādu prasījumu esamību pret prasītāju nebija uzrādījis nevienā sevis sagatavotajā maksātnespējas procesa dokumentā. Secināms, ka atbildētājs ar Vienošanos fiksētās sadarbības ietvaros ar prasītāju, kā pamatoti to atzina pirmās instances tiesa savā spriedumā, ir guvis būtisku mantisku labumu un šīs ziņas ir slēpis no saviem kreditoriem, administratora un tiesas.

[5.4] Par naudas līdzekļu aizdošanu.

Atbildētājs tiesvedības laikā un arī savā apelācijas sūdzībā ir sniedzis pretrunīgas ziņas par apstākļiem, kas saistīti ar Vienošanās noteiktā aizdevuma izsniegšanu. Proti, no vienas puses atbildētājs apgalvo, ka Vienošanās pati par sevi nepierāda aizdevuma izsniegšanu un saņemšanu, bet tajā pašā laikā apgalvo, ka pirmās instances tiesa nav pienācīgi noskaidrojusi ziņas par apstākļiem, kas saistīti ar /pers. E/ izsniegto aizdevumu. Tāpat būtiski ņemt vērā, ka lietas izskatīšanas laikā pirmās instances tiesā atbildētājs tiesas sēdē paskaidroja, ka aizdevumu viņš ir izsniedzis, bet tie it kā neesot bijuši viņa, bet gan viņa sievas (/pers. E/) piešķirtie naudas līdzekļi.

Lietā esošie rakstveida pierādījumi satur skaidras un nepārprotamas ziņas par to, ka atbildētājs, noslēdzot Vienošanos, ir pārkāpis Maksātnespējas likuma 160.panta pirmajā daļā noteikto aizliegumu. Ar Vienošanos puses nosaka, ka, pirmkārt, atbildētājs aizdot naudas līdzekļus, un, otrkārt, izsniedzamā aizdevuma summa ir 10 000 EUR, kas būtiski pārsniedz tajā brīdī Latvijas Republikā noteiktās vienas minimālās mēnešalgas apmēru. Kā izriet no paša atbildētāja paskaidrojumiem, tad strīds par to, ka aizdevums tika izsniegts, nepastāv, bet domstarpības ir par to, vai atbildētājs aizdeva savus vai savas sievas piešķirtos naudas līdzekļus.

Atbildētājs tiesvedības laikā nav noliedzis faktu, ka viņš saskaņā ar Vienošanos ir izsniedzis aizdevumu. Vienošanās puse (dalībnieks), kura ir uzņēmusies saistības izsniegt aizdevumu, ir atbildētājs, nevis kāda cita trešā persona, un atbildētājs savu gribu (piekrišanu) Vienošanās noslēgšanai ir apliecinājis ar pašrocīgi izpildītu parakstu.

Vienošanās pēc tās noslēgšanas nekad nav tikusi pārjaunota ne uz vienu trešo personu.

Tas apstāklis, vai atbildētājs aizdeva savus, vai citas personas piešķirtos naudas līdzekļus, negroza faktu, ka Vienošanās ir noslēgta atbildētāja vārdā un atbildētājs ir šā darījuma dalībnieks un patiesā labuma guvējs.

[5.5] Vienošanās ir noslēgta pretēji likumam un vērsta uz likuma apiešanu, sakarā ar ko Vienošanās atbilstoši Civillikuma 1415.panta un Civillikuma 1592.panta noteikumiem atzīstama par spēkā neesošu no tās noslēgšanas brīža. Savukārt jebkādu iespējamo no Vienošanās izrietošo pušu prasījumu un tiesību realizācija, ievērojot Civillikuma 1.pantu, nebauda tiesisko aizsardzību un nav pieļaujama (lietas 3.sējums, 132.-133., 138.-144.lapa).

[6] Apelācijas sūdzības iesniedzējs /pers. A/ un atbildētāja pārstāve /pers. B/ tiesas sēdē uzturēja apelācijas sūdzību, prasību neatzina, sniedza apelācijas sūdzībai analogus paskaidrojumus.

[7] Prasītāja/pers. C/ pārstāvis /pers. D/ tiesas sēdē apelācijas sūdzību neatzina, uzturēja prasību, sniedza rakstveida paskaidrojumiem analogus paskaidrojumus.

Motīvu daļa

[8] Zemgales apgabaltiesa, noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos pierādījumus, apelācijas sūdzības motīvus, atzīst, ka atbildētāja /pers. A/ apelācijas sūdzība nav pamatota, prasība ir pamatota un apmierināma.

[9] Atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas noteikumiem apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts apelācijas sūdzībā.

Atbildētājs/pers. A/ Zemgales rajona tiesas 2023.gada 13.janvāra spriedumu pārsūdzējis pilnā apjomā, lūdzot noraidīt prasību.

[10] Prasītājs/pers. C/ prasībā lūdz tiesu atzīt pilnībā par spēkā neesošu 2012.gada 29.maijā starp /pers. C/ un /pers. A/ noslēgto vienošanos (par iepriekšējo sadarbību 2010/2011 gadā un turpmāku sadarbību un savstarpējiem norēķiniem 2012.gadā) no tās noslēgšanas brīža saskaņā ar Civillikuma 1415., 1592.pantu, pamatojot prasību ar to, ka /pers. A/ Vienošanos noslēdzis sava maksātnespējas procesa laikā, nesaņemot maksātnespējas procesa administratora piekrišanu, tādējādi pārkāpjot Maksātnespējas likuma, kas bija spēkā no 2008.gada 1.janvāra līdz 2010.gada 31.oktobrim, 160.pantā noteikto ierobežojumu, kā arī, nenorādot to mantas pārdošanas un kreditoru prasījumu apmierināšanas plānā (turpmāk arī Plāns) un slēpjot savus ienākumus.

[11] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Lietā nav strīda par pirmās instances tiesas konstatētajiem faktiem, kas norādīti šī sprieduma 3.2., 3.6.punktā, atreferējot Zemgales rajona tiesas 2023.gada 13.janvāra spriedumu.

Tostarp nav strīda, ka Vienošanās noslēgta starp /pers. C/, /pers. A/ un /Nosaukums/ (tā tekstā), kuras vārdā to parakstījis /pers. A/. Vienošanās paredzēti sadarbības pamatprincipi, uzņēmuma vērtība 2010., 2011.gadā, prognozētā 2012.gada sezonas beigās, vienošanās sadarbībai 2012.gadam, norēķinu veids un apmērs, ja puses vēlas izbeigt sadarbību, kā arī citi 8 vienošanās punkti.

Ar Ogres rajona tiesas 2009.gada 15.oktobra spriedumu lietā Nr.C24122109 pasludināts atbildētāja /pers. A/ fiziskās personas maksātnespējas process.

Ar Ogres rajona tiesas 2014.gada 4.decembra lēmumu pabeigta /pers. A/ bankrota procedūra un izbeigts maksātnespējas process, atbrīvojot parādnieku no saistību dzēšanas plānā norādītajām saistībām.

[12] Novērtējot lietā iesniegtos pierādījumus, tostarp Vienošanās saturu, pirmās instances tiesa izdarīja šādus secinājumus.

[12.1] Vienošanās slēgta laikā, kad atbildētājam bija aktīvs maksātnespējas process.

Vienošanās, t.sk. tajā iekļautā informācija, nav iekļauta Plānā.

No Vienošanās teksta redzams, ka /pers. A/ faktiski pieder 50 % kapitāldaļas uzņēmumā /Nosaukums/, kā arī viņš uzņēmumam aizdod 10 000 EUR. Sadarbības izbeigšanas gadījumā /pers. C/ paliek parādā /pers. A/ 9000 EUR, /Nosaukums/ paliek parādā /pers. A/ 8200 EUR, kā arī /pers. A/ pienākas, aptuveni, 22 700 EUR, kā puse no biznesa vērtības. Vienošanās 5.punktā paredzēts, ka uz /vieta/ brauc strādāt abi, naudu iekasē abi – vienu reizi /pers. A/, otru – /pers. C/, bet visa nauda tiek nodota /pers. A/ saistību dzēšanai saskaņā ar Vienošanos, proti, t.sk. /pers. C/ saistību pret /pers. A/ dzēšanai.

Tā kā lietā nav pierādījumu, ka /pers. A/ ar /pers. C/ kopīgajā biznesā ieguldīja savas sievas naudas līdzekļus, kā arī gramatiski tulkojot Vienošanās tekstu – /pers. A/ aizdod 10 000 EUR –, secināms, ka /pers. A/ aizdeva savus naudas līdzekļus 10 000 EUR apmērā.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 160.panta pirmo daļu /pers. A/ Vienošanās slēgšanai bija jāsaņem maksātnespējas procesa administratora piekrišana, bet administratora piekrišana Vienošanās slēgšanai netika saņemta.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 155.panta pirmo daļu /pers. A/ bija pienākums savā Plānā norādīt no Vienošanās izrietošu informāciju par to, ka viņam faktiski pieder 50 % kapitāldaļas uzņēmumā /vieta/, viņš uzņēmumam aizdod 10 000 EUR, viņam ir prasījuma tiesības pret /pers. C/, kā arī informāciju par paredzamajiem ikmēneša ienākumiem.

[12.2] Atbildētājs, noslēdzot Vienošanos un gūstot no šīs sadarbības būtisku mantisku labumu, ir apzināti slēpis ziņas no saviem kreditoriem, maksātnespējas procesa administratora un tiesas par sadarbību ar prasītāju, gūtajiem ienākumiem un savu patieso mantisko stāvokli, tādējādi viņš nav bijis godprātīgs.

Atbildētāja rīcība vērtējama kā negodprātīga, pretēja likumam un labiem tikumiem.

[12.3] No Vienošanās teksta izriet, ka tajā tika atrunāts atbildētāja kā patiesā labuma guvēja statuss, t.sk., viņa kā dalībnieka īpašumtiesības kapitālsabiedrībā /Nosaukums/, paredzot, ka 2012.gada sezonas sākumā uzņēmuma kapitāldaļas 50 % apmērā tiek pārrakstītas /pers. A/ vai viņa norādītajai trešajai personai (Vienošanās 1.punkts), kas tiesas ieskatā, tika darīts tikai un vienīgi ar mērķi slēpt šīs ziņas no atbildētāja kreditoriem, maksātnespējas procesa administratora un tiesas.

Vienošanās 5.punktā norādīts, ka katrs līdzējs – vienu reizi prasītājs, bet otru reizi – atbildētājs, izņem skaidras naudas līdzekļus no /vieta/ reģistrētās kapitālsabiedrības kases, par to neveicot jebkādu nodokļu nomaksu un šos ienākumus nedeklarējot; puses jau sākotnēji prognozēja uzņēmuma ienākumu nodokļa uzrēķinu un puses apņēmās izvairīties no šī nodokļa nomaksas (Vienošanās 7.punkts); visi Vienošanās ietvertie aprēķini un savstarpējo norēķinu pienākumi ir balstīti uz izvairīšanos no nodokļu nomaksas un citu pretlikumīgu darbību veikšanu.

Vērtējot minētos Vienošanās noteikumus, tiesa atzina, ka tie atbilst neatļautai un nepieklājīgai darbībai, kuras mērķis ir pretējs likumiem, un tie vērsti uz to, lai apietu likumu, t.sk. /pers. A/ – Maksātnespējas likumu.

[12.4] Ņemot vērā norādīto, tiesa atzina, ka Vienošanās noteikumi atbilstoši Civillikuma 1415.pantam nevar būt par tiesiska darījuma priekšmetu; tādi nav spēkā. Vienošanās kā darījuma priekšmets ir pretējs Civillikuma 1592.pantam, un šāds darījums nevar radīt tiesiskas sekas. Līdz ar to tiesa atzina, ka prasība ir pamatota un apmierināma, atzīstot Vienošanos pilnībā par spēkā neesošu.

[13] Civilprocesa likuma 432.panta piektajā daļā noteikts, ka, ja apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka Zemgales rajona tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudījusi pierādījumus lietā un novērtējusi tos atbilstoši Civilprocesa likuma 97.panta noteikumiem, tiesa pareizi, ievērojot judikatūras atziņas, piemērojusi materiālo tiesību normas lietā konstatētajiem apstākļiem.

Zemgales rajona tiesas 2023.gada 13.janvāra spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to Zemgales apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma argumentācijai un saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piektās daļas noteikumiem atzīst, ka

Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus apelācijas instances tiesas sprieduma motīvu daļā nav nepieciešams norādīt.

[14] Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka atbildētāja /pers. A/ apelācijas sūdzība nav pamatota, tajā norādītie argumenti nedod pamatu prasības noraidīšanai.

[14.1] Apelācijas sūdzībā norādīts, ka atbildētājs bija informējis savu maksātnespējas procesa administratoru par sadarbību ar prasītāju un viņu uzņēmējdarbību /vieta/ ar mērķi gūt papildu ienākumus, kā arī vēlāk – par Vienošanās noslēgšanas faktu. Atbildētājs informēja maksātnespējas procesa administratoru, ka Vienošanās minētais aizdevums kā ieguldījums uzņēmējdarbībā tiek finansēts no citas personas (atbildētāja dzīvesbiedres – /pers. E/) naudas līdzekļiem, līdz ar to maksātnespējas procesa administrators neizteica iebildumus pret Vienošanās slēgšanu, jo Vienošanās nebija paredzēta atbildētāja mantas ieguldīšanā, un finansējumu projektam nodrošināja cita persona.

Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka lietā nav iesniegti pierādījumi, kas apstiprinātu minētos apelatora apgalvojumus.
Pirmās instances tiesa pamatoti secināja, ka /pers. A/ maksātnespējas procesa administratora Jāņa Mellupa 2014.gada 24.februāra izziņa Nr./numurs/, kurā administrators apliecinājis, ka /pers. A/ ir informējis administratoru par /vieta/ tiesā celto prasību, nepierāda, ka /pers. A/ būtu saņēmis administratora piekrišanu Vienošanās slēgšanai.

[14.2] Apelācijas sūdzībā norādīts, ka atbildētājs nav guvis nekādu mantisku labumu no sadarbības ar prasītāju un Vienošanās noslēgšanas.

Šāds atbildētāja apgalvojums ir pretrunā ar pirmās instances tiesas pamatoti izdarītajiem secinājumiem, izvērtējot Vienošanās saturu kopsakarā ar pušu argumentiem.
Arī no prasītāja paskaidrojumiem par apelācijas sūdzību un pievienotajām izdrukām no elektroniskā pasta, kuru identiskums nav apstrīdēts, izriet, ka 2019.septembrī starp prasītāju un atbildētāja pārstāvi notikusi sarakste, kuras ietvaros tika risināti jautājumi, kas bija saistīti ar /Nosaukums/, tostarp par naudas līdzekļiem, kas prasītāja ieskatā bija iemaksājami kasē vai bankas kontā, bet kurus atbildētājs, kā tas izriet no atbildētāja pārstāves vēstules, novirzījis prasītāja parāda dzēšanai.

[14.3] Lietā konstatētajos apstākļos nav nozīmes apelatora argumentam, ka /Nosaukums/ 50 % kapitāldaļu pārreģistrācija /vieta/ Komercreģistrā nebija veikta.
Pirmās instances tiesa pamatoti secināja, ka no Vienošanās teksta izriet, ka atbildētājam bija patiesa labuma guvēja statuss attiecībā uz /Nosaukums/ 50 % kapitāldaļu.

[14.4] Lietā nav iesniegti pierādījumi apelatora apgalvojumam, ka viņš bija konsultējies ar savu maksātnespējas procesa administratoru, lai noskaidrotu iespējamos risinājumus Vienošanās izpildei tiesas ceļā.

[14.5] Tas fakts, ka prasītājs bija iesniedzis Vienošanos /Nosaukums/ tiesā, iebilstot pret atbildētāja celto prasību par darba samaksas piedziņu, kā pierādījumu tam, ka pušu starpā nepastāvēja darba tiesiskās attiecības, neizslēdz prasības celšanu uz prasības pieteikumā norādīta pamata.

[14.6] Tas, ka prasītājs agrāk nebija apstrīdējis Vienošanos un nebija cēlis pretprasību Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā civillietā Nr.C68260519 atbildētāja prasībā pret prasītāju par parāda piedziņu, neliedz viņam iespēju celt atsevišķu prasību tiesā.

[14.7] Pretēji apelatora viedoklim, Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka Zemgales rajona tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudījusi pierādījumus lietā un novērtējusi tos atbilstoši Civilprocesa likuma 97.panta noteikumiem, to savstarpējā saistībā, tiesa pareizi, ievērojot judikatūras atziņas, piemērojusi materiālo tiesību normas lietā konstatētajiem apstākļiem.

[15] Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka faktam, ka ar Senāta 2023.gada 20.aprīļa rīcības sēdes lēmumu ir atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras protestu par Ogres rajona tiesas 2014.gada 4.decembra lēmumu, ar kuru pabeigta /pers. A/ bankrota procedūra un izbeigts maksātnespējas process, atbrīvojot parādnieku no saistību dzēšanas plānā norādītajām saistībām, nav izšķirošas nozīmes izskatāmajā lietā. Turklāt nav zināmi protesta argumenti.

[16] Lietā nav strīda, ka sadarbības uzsākšanas un Vienošanās noslēgšanas laikā prasītājam bija zināms, ka atbildētājam tiek piemērots fiziskās personas maksātnespējas process un ka šāda vienošanās ir pretēja Maksātnespējas likuma regulējumam. Līdz ar to Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka arī pats prasītājs, noslēdzot Vienošanos, ir rīkojies prettiesiski, bet tas nedod pamatu prasības noraidīšanai par Vienošanos atzīšanu par spēkā neesošu.

[17] Ievērojot norādīto, Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka atbildētāja /pers. A/ apelācijas sūdzība nav pamatota, prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi, kā to pareizi atzinusi Zemgales rajona tiesa 2023.gada 13.janvāra spriedumā.

[18] Par tiesas izdevumiem.

Apmierinot prasību pilnīgi, saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas noteikumiem no atbildētāja prasītāja labā piedzenami prasītāja samaksātie tiesas izdevumi - par prasības pieteikumu samaksātā valsts nodeva 70 EUR (lietas 1.sējums, 12.lapa) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,37 EUR (lietas 1.sējums, 11.lapa), kopējā summā 75,37 EUR.

[19] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] panta pirmo daļu atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot izklāstīto, saskaņā ar Civilprocesa likuma 432., 433., 434.pantu, Zemgales apgabaltiesa

n o s p r i e d a

/pers. C/ prasību pret /pers. A/ par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu apmierināt.

Atzīt pilnībā par spēkā neesošu starp /pers. C/, personas kods /personas kods/, un /pers. A/, personas kods /personas kods/, 2012.gada 29.maijā noslēgto vienošanos (par iepriekšējo sadarbību 2010/2011 gadā un turpmāku sadarbību un savstarpējiem norēķiniem 2012.gadā) no tās noslēgšanas brīža.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, tiesas izdevumus 75,37 EUR.

Samaksa veicama prasītāja bankas kontā Nr./konta numurs/ AS „Swedbank".

Noteikt /pers. A/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākajā tiesā Civilprocesa likuma 451., 452.pantā paredzētajos gadījumos trīsdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas datuma, iesniedzot kasācijas sūdzību Zemgales apgabaltiesas Aizkraukles tiesu namā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese (*paraksts) S.Maršāne

Tiesnese (*paraksts) I.Belicka

Tiesnese (*paraksts) I.Skudra

*Dokuments parakstīts elektroniski ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.

Dokumenta oriģināls elektroniski glabājas Tiesu informatīvajā sistēmā (TIS) lietas kartītē.